

УДК 007 : 304 : 001

Олег Пархітько

СИСТЕМА СУЧАСНИХ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ЖАНРІВ: НОВІ АСПЕКТИ ПИТАННЯ

У статті здійснено спробу виробити альтернативний погляд на сучасну систему журналістських жанрів. З цією метою виділено фактори жанроутворення та запропоновано власний варіант класифікації журналістських жанрів.

Ключові слова: жанри, фактори, жанроутворення, класифікація, система.

В статье предпринята попытка выработать альтернативную точку зрения на современную систему журналистских жанров. С этой целью выделены факторы жанрообразования и предложен собственный вариант классификации журналистских жанров.

Ключевые слова: жанры, факторы, жанрообразование, классификация, система.

An attempt to work out an alternative point of view on the modern system of journalistic genres has been made in the article. The author sorts out the factors of genre formation and offers his variant of the classification of journalistic genres.

Key words: genres, factors, genre formation, classification, system.

Система журналістських жанрів становить собою об'єкт аналізу, який є актуальним для будь-якої епохи. Жанр є тією формою, яка щільно пов'язана зі змістом, певною мірою визначає його. Жанр як усталена форма спрощує журналісту пошук відповідної конструкції для адекватної передачі подій довілля. Одночасно пришвидшується темп роботи, що також є важливим для журналістської діяльності. Сучасна епоха характеризується високим темпом та істотною мінливістю. Для її визначення часто використовуються поняття «кліпова культура» та «епоха постмодерну». Спостерігається і тенденція до протиставлення сучасної епохи радянській як періоду творчої свободи тотальній несвободі. Так, Л. Кройчик визначає такі особливості

сучасної преси порівняно з радянською: 1) поява більш розкутої за думкою та стилем публіцистики; 2) персоніфікація публіцистики; 3) наявність діалогу з аудиторією; 4) більша експресивність лексики [6]. Під тиском змін потребує постійного перегляду й система журналістських жанрів. Однак необхідність перманентного коригування системи жанрів зовсім не означає, що застарів принцип сталості жанрових форм. У сучасному Інтернет-дискурсі активно лобіюється формат гонзо-журналістики, що характеризується повною формальною свободою і визначається адептами цього напрямку як незалежна (порівняно із залежною друкованою пресою) журналістика. Наразі важко передбачити перспективи розвитку цього напрямку журналістики. Зазначимо лише, що зараз він набуває популярності переважно у молодих користувачів мережі Інтернет, а для друкованої преси вважається неприйнятним. Стала жанрова форма є тим архетипом, який не тільки дає змогу журналістам оперативнo створювати матеріал, але й читачам адекватно сприймати журналістський текст. Про архетипний характер жанрових форм пише й Л. Шibaєва у своїй публікації «Жанры в теории и практике журналистики». Дослідниця підкреслює велике значення категорії читача в газетно-журнальному дискурсі. Навіть коли читачі надсилають свої власні матеріали до періодичних видань, їхні твори «за формою дивно нагадують популярні журналістські жанри: замітку, замальовку, інформаційну кореспонденцію» [13]. Отже, до тотальної деконструкції наявної системи жанрів можуть призвести тільки принципові зрушення у світосприйнятті читацької аудиторії.

Предметом нашої статті виступає сучасна система журналістських жанрів. *Мета* дослідження — виробити обґрунтований альтернативний погляд на цю систему. Поставлена мета передбачає виконання таких *завдань*: 1) проаналізувати наявні варіанти структурування сучасної системи журналістських жанрів, виявити в них суперечливі моменти; 2) виділити фактори, необхідні для утворення окремих журналістських жанрів; 3) на ґрунті виділених факторів жанроутворення проаналізувати наявні жанри; 4) виявити домінантні фактори для розробки нової класифікації журналістських жанрів; 5) запропонувати альтернативний варіант класифікації журналістських жанрів.

Зрушення у жанровій системі обумовлюються в першу чергу значенням та роллю, яких набувають окремі жанри в певну історичну

епоху. Можна стверджувати, що сучасний занепад деяких журналістських жанрів обумовлений їхньою популярністю за радянських часів. Так, Т. Солнцева зазначає, що популярний у радянські часи жанр звіту стає непотрібним у системі сучасної преси, оскільки є недостатньо жвавим [11, 204–205]. Л. Кройчик констатує занепад низки художньо-публіцистичних жанрів. Нарис використовувався в СРСР для героїзації окремих особистостей, тому зараз скомпрометував себе. Зникнення сатиричних жанрів пояснюється тим, що гласність та свобода друку зробили непотрібними комічні алегорії. Крім того, сатиричні жанри виявили неконкурентноспроможність у передачі інформації порівняно з інформаційними та аналітичними жанрами; читацька аудиторія втратила бажання жартувати в епоху моральних та соціально-економічних негараздів; гіпердинамічний стиль роботи сучасних ЗМІ не стимулює авторів до пошуку вдалих образів [6].

Необхідність структурування сучасної системи журналістських жанрів становить досить важливу проблему. Спроби сучасних дослідників структурувати жанрову систему можна розцінювати як пошук альтернативи наявній традиційній структурі жанрів, що складається з трьох основних родів — інформаційних, аналітичних та художньо-публіцистичних жанрів.

Традиційна побудова системи жанрів прийнята переважною більшістю дослідників, зокрема В. Ворошиловим, О. Грабельниковим, В. Здоровогою, Н. Кодолой, Г. Мельник, І. Михайлиним, С. Михайловим, Т. Солнцевою, А. Тепляшиною, О. Тертичним тощо. Визнання цієї структури науковцями пояснюється її очевидними перевагами: простотою, доступністю, наявною кореляцією між родами жанрів та методами відображення дійсності. Згідно з традиційною моделлю, належність того або іншого жанру до певного жанрового роду визначається за сукупністю кількох факторів жанроутворення. Переважною більшістю прихильників традиційної структури виокремлюються такі фактори, як *предмет відображення, мету журналістської творчості та методи дослідження предмета*. Також дослідники виділяють *масштаб охоплення дійсності* (В. Здоровега [4, 145], О. Грабельников [2, 213]), *особливості літературно-стилістичних засобів вираження задуму* (В. Здоровега [4, 146], С. Гуревич [3], О. Грабельников [2, 213]), *ступінь проникнення (глибина) у дійсність і характер та властивості* (Г. Мельник та А. Тепляшина [8, 104]). Окрім основних, дослідники

виділяють додаткові фактори жанроутворення: *форми викладу матеріалу* та *форми персоніфікації інформації* (О. Тертичний [12, 48–49]), *обсяг матеріалу* (В. Здоровега [4, 146]).

Втім, традиційну структуру не можна вважати позбавленою недоліків. Для більшої предметності аналізу розглянемо зразок такої структури, який пропонує у своїх роботах О. Тертичний. Одним із найбільш проблемних аспектів можна вважати вибір пріоритетного фактора при визначенні роду окремого жанру. Дослідник вказує на неоднакове значення різних факторів. Зокрема, він наголошує на пріоритетності факторів *мета журналістської творчості* та *методи дослідження предмета*. Слід зазначити, що саме метод є основою традиційного поділу жанрів на три роди. Однак слід зазначити, що повністю покладатися на цей фактор не можна. Як відомо, існують методи збору та методи обробки інформації, причому обидві групи методів наявні при підготовці кожного матеріалу. Якщо дослідник вважає пріоритетнішим для конкретного матеріалу метод збору інформації, текст буде віднесено до інформаційних жанрів; якщо важливішим вважається метод обробки інформації, матеріал належатиме до аналітичних або художньо-публіцистичних жанрів. Втім, визначити важливіший метод не так просто. Ключовим фактором для розподілу жанрів на роди не може бути ані предмет відображення, ані мета журналістської творчості. Справа в тому, що журналістські жанри за цими двома факторами можна поділити на надто велику кількість груп.

Внаслідок відсутності чітких критеріїв аналізу частина жанрів опиняється на межі двох жанрових родів. Щоб подолати наявні протиріччя, деякі дослідники намагаються виділити різновиди канонічних жанрових форм. Так, О. Тертичний виділяє інформаційну та аналітичну кореспонденції, інформаційне та аналітичне інтерв'ю, інформаційний та аналітичний звіт [12]. Ускладнює проблему класифікації жанрів і загальна тенденція до змішування жанрів на практиці (наприклад, репортаж-нарис). Вважаємо шлях поділу канонічного жанру на інформаційний, аналітичний та художньо-публіцистичний різновиди у своїй основі хибним, оскільки це неминуче призведе до зникнення жанрових родів. Зовсім не важко собі уявити конструкцію під назвою «аналітичний репортаж», «інформаційний огляд ЗМІ» або «інформаційний коментар», тим більше, що сатиричний коментар у

класифікації О. Тертичного існує. Однак причини, внаслідок яких науковці пропонують реструктуризувати жанрову систему або уподібнити наявні жанри, є досить вагомими. Шляхом до розв'язання проблеми нам видається пошук чітких критеріїв для типологізації жанрів і розробка чіткої методології для віднесення жанру до певної групи.

Дослідник С. Гуревич у навчальному посібнику «Газета: вчера, сегодня, завтра» пропонує класифікацію жанрів, що складається з п'яти основних груп — жанри новинної інформації (заметка, звіт, репортаж), діалогічні жанри (інтерв'ю, діалог, бесіда), ситуативно-аналітичні жанри (коментар, кореспонденція, стаття, рецензія, огляд, огляд ЗМІ), епістолярні жанри (лист), художньо-публіцистичні жанри (замальовка, нарис, фейлетон, памфлет, пародія, епіграма, есе) [3]. У роботі не роз'яснюється, який принцип є підґрунтям класифікації. У назвах деяких груп класифікації С. Гуревича чітко простежується вплив традиційної структури (жанри новинної інформації, ситуативно-аналітичні жанри, художньо-публіцистичні жанри). Одночасно групи діалогічних та епістолярних жанрів виділено на принципово іншій основі. Їхні назви передають інформацію про форму матеріалу й майже повністю ігнорують вказівку на змістове наповнення жанрів. Слід зазначити, що діалогічні та епістолярні жанри можна легко розподілити між трьома іншими групами. Привертають увагу й інші неточності цієї класифікації. Наприклад, виділяючи у групі художньо-публіцистичних жанрів підгрупу сатиричних жанрів, науковець включає до неї жанр есе. Нам видається сумнівною правомірність такого включення.

Дослідник Л. Кройчик виявляє критичне ставлення до традиційної класифікації. Він вказує на застарілість старої «радянської» системи жанрів, на те, що вона вже не відповідає потребам сучасної журналістики: «разом зі старою системою організації ЗМІ (жорстка вертикаль зверху донизу — від союзних до стінних газет) зруйнувалася і колишня класифікація жанрів» [6]. Відповідь на це твердження містить навчальний посібник С. Михайлова та А. Мостова: «Навряд чи це дійсно так. Просто разом із «революційною перебудовою» у російську журналістику нахлинули дилетанти, які уяви не мають про жанрове розмаїття (якщо в тебе є гроші на випуск газети, журналу або будь-якої іншої друкованої форми, то ти вже став «організатором друку»). Крім того, заморські вояжери почали активно «вчити русь-

ких журналістиці», і не без успіху. Зараз усе багатство наробок руських авторів у галузі форми твору зводиться до трьох блоків: «новина», «не новина» та «інші» [10, 80].

Л. Кройчик стверджує, що «публіцистичний текст обов'язково містить три важливі компоненти: а) повідомлення про новини або проблему, яка виникла; б) фрагментарне або ґрунтовне осмислення ситуації; в) прийоми емоційного впливу на аудиторію (на логіко-понятійному або понятійно-образному рівні)» [6]. Хоч Л. Кройчик і критикує традиційну структуру поділу жанрів як архаїчну, однак фактично бере її за основу поділу на три роди жанрів. Запропоновану ним класифікацію можна вважати деталізованою модифікацією традиційної структури. Автор виділяє п'ять груп жанрів: 1) оперативно-новинні (заметка та її види); 2) оперативно-дослідницькі (інтерв'ю, репортаж, звіт); 3) дослідницько-новинні (кореспонденція, коментар, колонка, рецензія); 4) дослідницькі (стаття, лист, огляд); 5) дослідницько-образні (нарис, фейлетон, памфлет, есе). Обрані автором назви груп жанрів вказують на домінування одного з трьох компонентів — інформаційного, аналітичного або художньо-образного. Імовірно, головною перевагою класифікації слід вважати спробу провести чітку демаркаційну лінію на межі інформаційних та аналітичних жанрів. Однак необхідно зупинитися й на недоліках цієї класифікації. Так, оперативно-новинні жанри фактично включають тільки один різновид, хоч автор і намагався подолати цю логічну невідповідність, включивши до цієї групи «види заметки». Усі інші інформаційні жанри автор включив до другої групи — оперативно-дослідницької. Досить важко сперечатися з автором з приводу аналітичного складника жанрів другої групи. Однак скоріш за все у цьому випадку варто говорити не про більший аналітизм, а про більшу структурну складність жанрів другої групи порівняно із заметкою. Неоднозначно сприймається і розподіл аналітичних жанрів. Основою для подібного розподілу Л. Кройчик вважає суттєву прив'язаність дослідницько-новинних жанрів до емпіричного фундаменту. Втім, не зовсім зрозуміло, чому огляд, предметом якого є факти за певний проміжок часу, є менш емпіричним, ніж рецензія. Л. Кройчик також вказує на недоречність виділення окремих жанрів: «Тексти розслідування, версії, сповіді, прес-релізу, які виділяються сучасною теорією публіцистики, навряд чи можна називати самостійними жанрами. Це, скоріше, своєрідні

різновиди статті (розслідування, версія), кореспонденції (прес-реліз), нарис (версія)» [6].

Очевидно, розробка по-справжньому серйозної класифікації можлива тільки на основі виділення чітких факторів жанроутворення. Тільки подібний підхід дає змогу об'єктивно проаналізувати проблему виділення окремих жанрових форм, адже щодо цієї проблеми серед науковців не існує одностайності.

Обираючи фактори для подальшої типологізації, ми надавали перевагу тим, що можуть стати основою для типологічної диференціації окремих жанрових різновидів. Враховуючи це, нами було виділено сім факторів жанроутворення: 1) *предмет відображення*, 2) *мета журналістської творчості*, 3) *методи дослідження предмета*, 4) *форми викладу матеріалу*, 5) *масштаб охоплення дійсності*, 6) *об'єктивність відтворення дійсності*, 7) *ступінь опосередкованості контакту з дійсністю*. Причини, внаслідок яких було проігноровано декілька наведених вище факторів, у кожному випадку свої. Так, фактор *характер та властивості* надто невизначений для цілей типологічної диференціації. *Форми персоніфікації інформації* (монологічна та діалогічна) хоч і виступають важливим фактором, однак у жодному випадку не дають змогу відділити одну жанрову форму від іншої, тобто не мають прикладного типологічного значення. Фактор *обсяг матеріалу* може виступати критерієм для розрізнення окремих жанрових форм, однак не використаний у типології зважаючи на його формальну нечіткість.

Специфіку функціонування виділених факторів жанроутворення можна простежити в наведеній таблиці.

Зведені в таблицю матеріали є лише довільною спробою схематизувати досить складне явище, однак вони дають змогу зробити деякі узагальнення.

1. Фактори жанроутворення замітки, інформаційної кореспонденції та некрологу повністю збігаються, тому два останні жанрові різновиди можна вважати видами замітки.

2. Фактори жанроутворення аналітичного опитування та інтерв'ю є ідентичними, тому вважаємо аналітичне опитування видом інтерв'ю. До видів інтерв'ю, на нашу думку, можна зараховувати й не включені до таблиці, але ідентичні за факторами, такі жанрові різновиди, як аналітичне інтерв'ю, бесіда, бліц-опитування.

	Предмет відображення	Мета журналістської творчості	Методи дослідження предмета	Форми викладу матеріалу	Масштаб охоплення дійсності	Об'єктивність відтворення дійсності	Ступінь опосередкованості контакту з дійсністю
1. Замітка	Подія	Повідомити про подію	Фактографічний	Розповідь	Вузько	Об'єктивно	Первинний
2. Інформаційна кореспонденція	Подія	Повідомити про подію	Фактографічний	Розповідь	Вузько	Об'єктивно	Первинний
3. Інформаційний звіт	Події, що відбуваються у формі обміну інформацією	Точно відобразити подію	Фактографічний	Розповідь	Вузько	Об'єктивно	Первинний
4. Інтерв'ю	Особа	Продемонструвати opinie	Фактографічний (інтерв'ю)	Діалог	По-різному	Суб'єктивно	Вторинний
5. Питання-відповідь	Проблеми, які турбують читачів	Відповісти на запити читачів	Фактографічний	Діалог	Вузько	Об'єктивно	Первинний

6. Репортаж	Тривала подія	Продемонструвати подію наочно	Фактографічний (спостереження)	Оповідь	Вузько	Суб'єктивно	Первинний
7. Некролог	Подія	Повідомити про подію	Фактографічний	Розповідь	Вузько	Об'єктивно	Первинний
8. Аналітична кореспонденція	Подія	Проаналізувати смисл події	Аналітичний	Розповідь	Вузько	Об'єктивно	Первинний
9. Аналітичне опитування	Особи	Продемонструвати опінії	Фактографічний (інтерв'ю)	Діалог	Вузько	Суб'єктивно	Вторинний
10. Коментар	Відома аудиторія подія	Проаналізувати подію	Аналітичний	Розповідь	Широко	Суб'єктивно	Вторинний
11. Соціологічне резюме	Суспільне явище	Проаналізувати суспільне явище	Аналітичний	Розповідь	Широко	Об'єктивно	Вторинний
12. Анкета	Суспільне явище	Проаналізувати суспільне явище	Аналітичний	Розповідь	Широко	Об'єктивно	Вторинний

	Предмет відображення	Мета журналістської творчості	Методи дослідження предмета	Форми викладу матеріалу	Масштаб охоплення дійсності	Об'єктивність відтворення дійсності	Ступінь опосередкованості контакту з дійсністю
13. Моніторинг	Суспільне явище	Про-аналізувати суспільне явище	Аналітичний (контент-аналіз)	Розповідь	Широко	Об'єктивно	Вторинний
14. Рецензія	Художні чи наукові твори	Об'єктивно оцінити твір	Аналітичний	Розповідь	Широко	Об'єктивно	Вторинний
15. Стаття	Соціальна проблема	Про-аналізувати проблемне явище	Аналітичний	Розповідь	Широко	Об'єктивно	Вторинний
16. Журналістське розслідування	Подія	Про-аналізувати подію	Аналітичний	Розповідь	Широко	Об'єктивно	Первинний
17. Огляд	Тематично систематизовані події, обмежені часовими та просторовими межами	Створити цілісне уявлення про події	Аналітичний	Розповідь	Широко	Суб'єктивно	Вторинний

18. Огляд ЗМІ	Матеріали ЗМІ	Орієнтувати читача в продукції ЗМІ	Аналітичний	Розповідь	Широко	Об'єктивно	Вторинний
19. Експеримент	Явище	Продемонструвати явище	Фактографічний (експеримент)	Оповідь	Вузько	Суб'єктивно	Первинний
20. Лист	Подія, явище	Привернути увагу читачів, закликати до дії	Аналітичний	Оповідь	Широко	Суб'єктивно	Первинний
21. Сповідь	Особа	Пояснити причини вчинків	Аналітичний (самоаналіз)	Оповідь	Вузько	Суб'єктивно	Первинний
22. Нарис	Особа, явище, процес, ситуація	Проаналізувати явище, процес, ситуацію; розкрити психологію особи	Поєднання художнього та аналітичного методів	Оповідь, розповідь	Широко	Об'єктивно, суб'єктивно	Первинний

	Предмет відобра- ження	Мета жур- налістської творчості	Методи до- слідження предмета	Форми викладу матеріалу	Масштаб охоплення дійсності	Об'єктив- ність від- творення дійсності	Ступінь опо- середкованості контакту з дійсністю
23. Фейл- тон	Явище	Висміяти негативне суспільне явище	Художній метод	Розповідь	Широко	Суб'єктивно	Первинний
24. Пам- флет	Подія	Нищівно висміяти ворога	Художній метод	Розповідь	Вузько	Суб'єктивно	Первинний
25. Пародія	Явище	Спародію- вати явище	Художній метод	Розповідь	Вузько	Суб'єктивно	Вторинний
26. Життє- ва історія	Подія	Повідо- мити про подію	Художній метод	Розповідь	Вузько	Об'єктивно	Первинний
27. Есе	Особа у стосунках із дійсніс- тю	Розкрити внутрішній світ особи	Поєднання художнього та аналі- тичного (самоана- ліз) методів	Оповідь	Вузько	Суб'єктивно	Первинний

3. Жанр есе за всіма факторами є ширшим за жанр сповіді, тож ми не вважаємо за потрібне виокремлювати сповідь як окремий жанр.

4. Останнім часом журналістика відчуває істотний вплив соціології, у журналістський дискурс вливаються нові методи роботи й навіть окремі текстові формати. Так, О. Тертичний виділяє такі жанри, як соціологічне резюме, анкета, моніторинг, рейтинг [12]. Як бачимо, соціологічне резюме, анкета та моніторинг майже повністю ідентичні за факторами жанроутворення. Основою цих текстових різновидів є робота зі статистичними даними та анкетування. Використовуючи принцип «бритви Оккама», згідно з яким не слід збільшувати кількість сутностей без необхідності, пропонуємо об'єднати ці різновиди під єдиною назвою «соціологічне резюме». Рейтинг як окремий жанр у таблиці не розглянуто, оскільки ми вважаємо його скоріше методом обробки даних, аніж окремим жанром. Як елемент тексту рейтинг може становити важливу частину інших жанрових форм.

5. Ми погоджуємось із Л. Кройчиком щодо недоречності виділення жанрових різновидів сповіді, версії та прес-релізу, однак дотримуємось іншої думки стосовно журналістського розслідування. Залежно від формату прес-реліз може стати або звітом, або кореспонденцією, або рекламним текстом. Слід нагадати, що активне цитування в журналістському тексті прес-релізу взагалі вважається для журналіста-практика неприпустимою помилкою. Жанрову форму «версія» можна вважати різновидом одного з аналітичних жанрів. Як видно з таблиці, існує дві розбіжності між журналістським розслідуванням та статтею — у предметі відображення та ступені опосередкованості контакту з дійсністю. Вважаємо це достатньою підставою для виділення журналістського розслідування в окремий жанр.

6. Факторами, які уможливлюють поділ жанрів на роди, на нашу думку, слід вважати *ступінь опосередкованості контакту з дійсністю* та *об'єктивність відтворення дійсності*. Пропонуємо двоступеневий розподіл жанрів на роди. На першому етапі поділимо жанри на дві групи за фактором *ступінь опосередкованості контакту з дійсністю*. Для цих груп пропонуємо назви «емпіричні» та «раціоналістичні» роди жанрів. Терміном «емпіричний» у філософії позначають те, що стосується первинного сприйняття дійсності за допомогою органів відчуття. Відповідно «раціоналістичний» — той, що пов'язаний з інтелектуальною обробкою емпіричних даних. На другому етапі поділимо

жанрові роди за фактором *об'єктивність відтворення дійсності*. Таким чином утворюються чотири видові групи: наративні (замітка, звіт, кореспонденція, питання — відповідь, журналістське розслідування, життєва історія), індивідуально творчі (репортаж, лист, експеримент, фейлетон, памфлет, ессе, пародія, нарис), аналітично об'єктивні (соціологічне резюме, рецензія, стаття, огляд ЗМІ), аналітично інтерпретаційні (інтерв'ю, коментар, огляд). Термін «наративний» означає оповідний, описовий. Наративні та індивідуально творчі утворюють рід емпіричних жанрів, а аналітично об'єктивні та аналітично інтерпретаційні — рід раціоналістичних жанрів.

У кожної з наведених видових груп є спільні риси. Так, наративні жанри щільно прив'язані до фактів, чітко та об'єктивно передають події. Індивідуально творчі жанри характеризуються емоційністю та жвавістю у переданні подій, творчим підходом до осмислення фактів. Аналітично об'єктивні жанри містять ґрунтовний аналіз подій, у них наявні риси наукової генералізації та об'єктивації. Нарешті, аналітично інтерпретаційні жанри передбачають серйозні оригінальні роздуми на яскраво вираженій особистісній основі.

Представлена класифікація, як і будь-яка інша систематизація складних явищ, не позбавлена внутрішніх протиріч. Так, жанр нарису, залежно від предмета та мети публікації, може ставати більш суб'єктивним або об'єктивізуватися на зразок статті. Однак за своїми особливостями нарис скоріше належить до індивідуально творчих жанрів.

Отже, жанрова система представляє собою складне й досить неоднорідне явище. Цю статтю ми розцінюємо як спробу поглянути на систему жанрів під зміненим кутом зору та відродити аналітичну дискусію, зважаючи на важливість і актуальність теми, а також невирішеність багатьох питань. Вважаємо, що осмислення теми потребує більш широких узагальнень та досліджень у контексті теорії журналістики.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. *Ворошилов В. В.* Журналистика : [учебн.] / В. В. Ворошилов. — СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2000. — 336 с.
2. *Грабельников А. А.* Работа журналиста в прессе : [учебн. пособие] / А. А. Грабельников. — М. : РИП-холдинг, 2001. — 274 с.

3. Гуревич С. Жанровая система номера / С. Гуревич // Газета : вчера, сегодня, завтра [Электронный ресурс] : [учебн. пособие для вузов]. — М. : Аспект Пресс, 2004. — Режим доступа : <http://evartist.narod.ru/text10/01.htm>.
4. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : [підруч.] / В. Здоровега. — Львів : ПАІС, 2004. — 268 с.
5. Кодола Н. В. Интервью : Методика обучения. Практические советы : [учебн. пособие для студентов вузов] / Н. В. Кодола. — М. : Аспект Пресс, 2008. — 174 с.
6. Кройчик Л. Система журналистских жанров / С. Г. Корконосенко // Основы творческой деятельности журналиста [Электронный ресурс] : [учебн.]. — СПб. : Знание, СПбИВЭСЭП, 2000. — Режим доступа : <http://evartist.narod.ru/text5/64.htm>
7. Кузнецова О. Аналітичні методи в журналістиці : [навч. посібник] / О. Кузнецова. — Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. — 120 с.
8. Мельник Г. Основы творческой деятельности журналиста : [учебн. пособие] / Г. Мельник, А. Тепляшина. — СПб. : Питер, 2008. — 272 с.
9. Михайлин И. Л. Основы журналистики : [учебн.] / И. Л. Михайлин. — Харьков : ХИФО, 2004. — 350 с.
10. Михайлов С. А. Спортивная журналистика : [учебн. пособие] / С. А. Михайлов, А. Г. Мостов. — СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2005. — 224 с.
11. Солнцева Т. В. Вторая древнейшая, или Как стать акулой пера / Т. В. Солнцева. — Ростов н/Д : Феникс, 2006. — 254 с.
12. Тертычный А. А. Жанры периодической печати : [учебн. пособие] / А. А. Тертычный. — М. : Аспект Пресс, 2000. — 312 с.
13. Шибаева Л. Жанры в теории и практике журналистики / Л. Шибаева [Электронный ресурс] : [учебн. — методич. пособие]. — Режим доступа : <http://www.evartist.narod.ru/text3/82.htm>.